

Kainuun kuntien yhteinen lausunto hyvinvointikertomuksen vähimmäistietosisällöstä

HyvSivva 24.11.2022 § 137
717/03.00/2022

Valmistelija Hyvinvointiaktivaattori Riikka Kähkönen, p. 044 725 5423

Sosiaali- ja terveysministeriö valmistelee asetusta sosiaali- ja terveysministeriön vähimmäistietosisällöksi ja pyytää luonnoksesta lausuntoa. Lausuttavana oleva asetuserluonnos on vähimmäistietosisältöasetuksen ensimmäisenä voimaan tuleva osuus. Asetuserluonnoston jatkua ja asetusta on tarkoitus päivittää jatkossa vuosittain.

Asetuksen tarkoituksena on määritellä hyvinvointialueiden väestön hyvinvoinnin ja terveyden sekä sosiaali- ja terveydenhuollon tiedon seurannan sekä hyvinvointialueen ja kunnan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman vähimmäistietosisältö. Kuntien hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman vähimmäistietosisältöasetuksen käyttöönotto tapahtuisi 1.2.2023 alkaen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 29 §:n mukaan hyvinvointialueen on seurattava alueensa väestön hyvinvointia ja terveyttä väestöryhmittäin, järjestämässä sosiaali- ja terveydenhuollon tarvetta, saatavuutta, laatua, vaikuttavuutta ja yhdenvertaisuutta, asiakkaiden palvelujen yhteensovittamista sekä sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksia ja tuottavuutta. Hyvinvointialueen on verrattava tätä tietoa vastaavaan muita hyvinvointialueita koskevaan tietoon. Hyvinvointialueen on hyödynnettävä edellä mainittua tietoa järjestämisvastuullaan olevan sosiaali- ja terveydenhuollon tietojohdamisessa toiminnan, tuotannon ja talouden ohjauksen, johtamisen ja päätöksenteon tukena.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan säätää 1 momentissa tarkoitettun seurannan vähimmäistietosisällöstä, mukaan lukien 6 ja 7 §:ssä tarkoitettun hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman vähimmäistietosisältö. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin tiedoista, joiden tulee sisältyä 2 momentissa tarkoitettuun selvitykseen.

Asetuksen valmistelutyötä on tehty sosiaali- ja terveysministeriön (STM), Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL), DigiFinland Oy:n ja hyvinvointialueiden yhteistyönä. Yhteistyön tavoitteena on ollut varmistaa, että vähimmäistietosisältö on hyvinvointialueiden tarpeiden mukaista ja perustuu kansallisiin tietorakenteisiin, määrityksiin ja ohjeisiin.

Lausunto pyydettiin antamaan [lausuntopalvelu.fi -sivulla](https://lausuntopalvelu.fi) 31.10.2022 mennessä. Sivustolla on nähtävillä myös lausuntoon liittyvä sisältö liitetiedostoina.

Nopean lausuntoaikataulun vuoksi Kajaanin hyvinvointikoordinaattorin aloitteesta Kainuun kunnat päätyivät antamaan yhteisen lausunnon sosiaali- ja terveysministeriön asetuserluonnoksesta vähimmäistietosisällöksi. Kainuun kuntien yhteinen lausunto koski kunnan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman vähimmäistietosisältöä.

Lausuntoluonnoksen valmistelijoina toimivat kuntien hyvinvointityöntekijät, Kuhmossa hyvinvointiaktivaattori. Kainuun yhteisen lausunnon allekirjoittajina toimivat kuntien hyvinvointityön vastaavat viranhaltijat, Kuhmossa kaupunginjohtaja.

Kainuun yhteisessä lausunnossa kuntien vähimmäistietosisällöstä todetaan mm. seuraavaa:

- Asetusluonnos on selkeä, konkreettinen ja siitä saa kattavasti tietoa asetuksen taustoista ja tarkoituksesta.
- Näemme positiivisena sen, että asetuksen myötä kuntien välinen vertailu sekä keskeisten mittareiden löytäminen helpottuu.
- Kuntien vähimmäistietosisältöön on suunniteltu 62 mittaria, joka on suuri määrä. Haasteeksi tulee mm. niiden päivittäminen, joka vie paljon aikaa. Suuri määrä indikaattoreita voi myös vaikuttaa heikentävästi hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman selkeyteen sekä luettavuuteen.
- Pienten kuntien kannalta riittävien tietojen saaminen on hankalaa, mikäli tietoja ei ole saatavissa esim. otoskokojen pienuuden vuoksi. Tästä johtuen kaikki indikaattorit eivät päivity kaikille kunnille. Olisiko siis mahdollista huomioida erikokoiset kunnat ja kaupungit jollain tapaa esimerkiksi asukasluvun mukaan jaoteltuina?
- Uudistuksesta tulee viestiä kuntiin ja ohjeistaa sen käyttöönotossa.
- Koemme, että vuosittainen tarkastelu näin laajalla mittarimäärällä on liian työlästä. Etenkin, kun kaikki esityksessä olleet indikaattorit eivät päivity vuosittain.
- Toivomme koulutusta indikaattorilukutaitoon.
- Kuntien HYTE-kertoimen laskennassa käytetyt tulosindikaattorit löytyivät tästä vähimmäistietolistasta yhtä lukuun ottamatta. Kokonaisuutta helpottaisi, jos HYTE-kertoimen tulos ja prosessi-indikaattorit sisältyisivät hyvinvointikertomuksen vähimmäistietosisältöön.
- Kuntien vähimmäistietosisällössä on paljon nuoriin kohdistuvia indikaattoreita. Näemme tämän hyvänä, mutta samalla pohdimme, pitäisikö listaukseen nostaa enemmän myös lapsiin ja sitä kautta myös lapsiperheisiin kohdistuvia mittareita.
- Nostaisimme myös yhdeksi laadulliseksi mittariksi kuntien ja hyvinvointialueiden yhteistyön.
- Kuntien hyvinvointikertomukseen on tärkeä nostaa myös paikalliset ilmiöt, jotka eivät ole osa vähimmäistietosisältöä tai muita indikaattoreita.
- Koemme, että tarvitaan yhtenäinen pohja, johon sekä hyvinvointialueiden että kuntien tiedot kirjataan. Tällä hetkellä sekä alueilla, että kunnilla on raportoinnissa hyvin kirjavia käytänteitä.
- Kuntien ja hyvinvointialueen tiiviimmälle yhteistyölle on tarvetta. Hyvinvointikertomuksilla- ja suunnitelmilla olisi mahdollista yhdistää tätä kokonaisuutta.

Lausunto kokonaisuudessa liitteenä.

Hyvinvointiaktivaattorin esitys:

Hyvinvointi- ja sivistysvaliokunta käy keskustelun ja merkitsee päätöksen tiedoksi saaneeksi.

Esittelijä Hallintojohtaja Juntunen Juhana

Päätösehdotus

Hyvinvointi- ja sivistysvaliokunta käy keskustelun ja merkitsee päätöksen tiedoksi saaneeksi.

Asiantuntijana kuultiin hyvinvointiaktivaattori Riikka Kähköstä.

Päätös

Hyvinvointi- ja sivistysvaliokunta yksimielisesti hyväksyi esittelijän päätösehdotuksen.